

KDO je Soudní dvůr Evropské unie, JAK funguje a přemýšlí?

Helena Bončková

FSS, Ústavní spory u ESD, 11. 4. 2017

*La Cour de justice
des Communautés
européennes*

Soudci Soudního dvora

- Zdroj: Soudní dvůr EU (<http://curia.europa.eu>), 2/2016

Soudci Tribunálu

- Zdroj: Soudní dvůr EU (<http://curia.europa.eu>), 6/2016

Kde hledat (základní) odpovědi?

- Zakládací smlouvy
 - čl. 13 a 19 **SEU**
 - čl. 108, 218, 251-281, 299 a 340 **SFEU**
 - čl. 12, 18, 21, 81-83, 103-106a, 144-145, 157, 188 **SESAE**
 - Protokoly č. 2, 7, a 36
- **Statut SDEU** (Protokol č. 3)
- Jednací řády Soudního dvora a Tribunálu
- Web SDEU (<http://curia.europa.eu>)

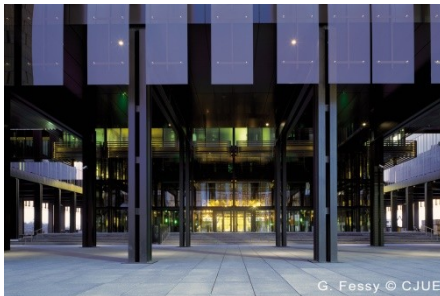
Soudní dvůr (Villa Vauban, 1952-1959)

Soudní dvůr (Côte d'Eich, 1959-1972)

Soudní dvůr EU (Kirchberg, od 1973)

Soudní soustava EU

- Soudní dvůr
 - vzniká v roce 1952 na základě SESUO
 - další články soustavy vznikaly cestou „přetížení“
- Tribunál
 - vzniká v roce 1988 na základě JEA
 - dříve Soud první instance, název změnila Lisabonská smlouva
- Specializované soudy
 - vznik umožnila Smlouva z Nice
 - Soud pro veřejnou službu
 - vznikl v roce 2004 rozhodnutím Rady EU
 - v důsledku reformy SDEU zanikl dne 1. 9. 2016
 - jeho pravomoci a soudce převzal Tribunál
- Vnitrostátní soudy jako soudy unijní

Soudci SDEU a jejich výběr

- Soudní dvůr
 - 1 z každého ČS, celkem 28
- Tribunál
 - SEU předpokládá nejméně 1 soudce z každého ČS
 - původně podle počtu ČS, v důsledku reformy došlo k navýšení počtu soudců (+ 7 + 9 + 12)
 - aktuálně 44 soudců, předpoklad je, že od 1. 9. 2019 bude mít každý ČS 2 soudce
- Jmenování na dobu 6 let vzájemnou dohodou vlád ČS po konzultaci s výborem podle čl. 255 SFEU
- Možnost opakovaného jmenování, každé 3 roky částečná obměna
- Kromě obměny zaniká funkce smrtí, odstoupením či zbavením
- Ze svého středu soudci volí na dobu 3 let
 - předsedu soudu a u SD i místopředsedu soudu
 - předsedy pětičlenných senátů

Soudci SDEU a jejich výběr

- SDEU jako „polyhistor“ -> rozsah soudní agendy a vnitřní fungování kladou na soudce (stejně jako na GA) velké nároky
- Požadavky:
 - veškeré záruky nezávislosti
 - SD: musí splňovat požadavky na výkon nejvyšších soudních funkcí /být obecně uznávanými znalci práva
 - T: musí splňovat požadavky na výkon vysokých soudních funkcí
 - nesmí vykonávat politickou nebo správní funkci; pokud Rada neudělí výjimku, pak ani žádnou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost
- Proces výběru:
 - výběr kandidátů na úrovni ČS
 - posouzení výborem podle čl. 255 SFEU
 - schválení vzájemnou dohodou vlád ČS
 - složení přísahy, že bude vykonávat svou funkci nestranně a podle svého nejlepšího svědomí a že bude zachovávat tajnost porad SD

Generální advokáti a jejich výběr

- Smlouvy hovoří o 8 GA a případném navýšení, k tomu již došlo, aktuálně 11 GA u SD, včetně 1 českého
 - stálí x obměňovaní (prohlášení č. 38 k čl. 252 SFEU)
 - Smlouvy rovněž připouští existenci GA i u Tribunálu, ale dosud existují pouze u SD
- Požadavky a výběr jsou stejné jako u soudců SD, GA mají stejné postavení jako soudci SD, ale jinou funkci
 - k věcem, jež jsou jim předloženy, předkládají veřejně, nestranně a nezávisle svá odůvodněná stanoviska
- Délka mandátu (6 let, možnost opakování)
 - tzv. první generální advokát (1 rok)

Výbor podle čl. 255 SFEU

*Zřizuje se výbor, který **před jmenováním** vládami členských států podle článků 253 a 254 **vydává stanovisko k vhodnosti kandidátů** na funkce soudce a generálního advokáta Soudního dvora a Tribunálu.*

*Tento výbor se skládá ze **sedmi osob** vybraných mezi bývalými členy Soudního dvora a Tribunálu, členy nejvyšších vnitrostátních soudů a obecně uznávanými právníky, z nichž jedna bude navržena Evropským parlamentem. Rada přijme rozhodnutí, kterým se stanoví pravidla fungování tohoto výboru, a rozhodnutí o jmenování jeho členů. Rada rozhoduje z podnětu předsedy Soudního dvora.*

- Funguje od roku 2010, po 4 letech částečná obměna jeho členů
- Výbor posuzuje:
 - právní expertízu
 - profesní zkušenosti
 - schopnost vykonávat povinnosti soudce
 - jazykové schopnosti
 - schopnost pracovat jako součást týmu v mezinárodním prostředí
 - záruky nezávislosti, nestrannosti, bezúhonnosti a integrity
- 1. panel (2010-2013): 7 z 67 stanovisek bylo negativních -> příklad ČR: kauza Mlsna v. Pelikánová
- 2. panel (2014-2017): 6 z 64 stanovisek bylo negativních

Průběh řízení před Soudním dvorem

- Liší se v závislosti na typu řízení...
- Zapsání věci v registru
- Určení soudce zpravodaje a generálního advokáta
 - určuje předseda SD, resp. 1. generální advokát
 - účastník se nemůže dovolávat státní příslušnosti soudce nebo skutečnosti, že soudce z jeho ČS není členem senátu
- Zpráva soudce zpravodaje (*rapport préalable*)
- *Réunion générale* -> určení formace senátu
 - senáty složené ze 3 nebo 5 soudců (v čele předseda senátu)
 - velký senát (15 soudců, vždy předseda, místopředseda, 3 předsedové senátů a jiní soudci)
 - požádá-li o to ČS nebo orgán Unie
 - plénum (všichni soudci)
 - konkrétní řízení stanoví Statut SD nebo na návrh GA, jde-li o věc mimořádného významu

Ústní jednání – pětičlenný senát

Ústní jednání – velký senát

Průběh řízení před Soudním dvorem

- Písemná x (ústní) část
 - zjednodušené x zrychlené x naléhavé řízení
 - zastupování a vyjádření/intervence členských států, orgánů EU
- (Stanovisko generálního advokáta)
 - nová právní otázka
- *Délibérés*
 - porada či porady soudců před přijetím rozhodnutí
- Rozhodnutí
 - rozsudek/usnesení
 - neexistují tzv. odlišná stanoviska

Jazykový režim

- Jazyky v EU: úřední x pracovní x pivotní
- Jazyky v řízení před SDEU:
 - jednacím jazyk, tj. oficiální jazyk řízení
 - (jeden) pracovní jazyk (francouzština)
 - „jazyková kolegialita“ v případě členů SDEU
- Právníci-lingvisté, překladatelé a tlumočníci
 - z cca 2.000 zaměstnanců 800 tvoří lingvisté
 - více než 700.000 stran překladů ročně
- Kabinety soudců a generálních advokátů
- Zastupování ČS v řízení před SD → vládní zmocněnci
- Přetížení SDEU (rychlost x kvalita)

Děkuji za pozornost

- Email: helena.bonckova@mail.muni.cz